1940 ий
24
ФЕВРАЛЬ
№ 18 (631)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

РВЕЗЕ КОММУНИСТ

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

СОВЕТСКИЙ КАЛЫКЫН ВЕЛИКИЙ ПАЙРЕМЖЕ

Йошкар Армий — мемнан гордость, 5 слава. Тудым пролетарский государствын существоватлыме первой ийыштыже Ленин ден Сталин создатленыт. Мемнан славный Йошкар Армий Советский элын границыжым иностранный интервент-шамыч деч отстоятлен, белогвардейский банда-шамычым йӧршеш разгромитлен. 1918—1921 ийлаште Йошкар Армий шкенжым моткоч кугу чап дене леведын.

Мемнан калыкын мирный строительствым шарымыже, социалистический индустрийым виянгдымыже жапыште, историйыште ужлымо у социалистический земледелийым, калыклан у илышым ыштыме жапыште мемнан Йошкар Армий шкенжын бдительностьшым ик минутланат луштарен огыл, советский элын границыжым, советский енг-шамычын пашаштым, илышыштым да пиалыштым кеч кунамат чот арален да ончыкыжат аралаш тӱҥалеш.

Йошкар Армий таклан огыл мирный армий маналтеш. Тудын вооруженный вийже, тудын авторитетше империалистический хищник-шамычын агрессивный шонымашыштым чарен шогеныт да ончыкыжат чарен шогат. Нине хищник шамыч Йошкар Армийын колымашым кондышо ударжым шке ӱмбаланышт икана веле огыл испытатленыт, садланак нуно мемнан армий деч пеш чот лӱдыт.

Ме шкенан армийым сеҥаш лийдыме армий маныna. Тиде йӧршеш тыгак. Сеҥаш лийдымашлыкше Пашазе Кресаньык Йошкар Армийын природыштыжак заложитлалтын.

Йошкар Армий—утаралтше пашазе ден кресаньык-шамычын армийже, Октябрьский революцийын армийже, пашазе классын диктатуржын армийже. Йошкар Армий — мемнан элын калыкше-шамыч коклаште братство армий, мемнан элын курым дене угнетатлалт илыше калыкше-шамычым утарыше армий, мемнан элысе калык шамычын эрыкыштым да независимостьыштым аралыше армий. Йошкар Армий интернационализм духеш воспитатлалтеш. Йошкар Армийын чыла сеҥымашыже-шамычын секретше теве тыште.

Йошкар Армий, Йошкар Военно-Морской Флот у человечество верч, калык-шамычын эрыкышт верч да пиальышт верч кучедалмаште сеҥен да ончыкыжат сеҥа!

Капиталистический эллаште калык шке армийже деч лӱдын илен да кызытат лӱдынак ила. Капиталын эллаштыже калык ден армий коклаште нуным ойырышо прегради существоватла.

Мемнан дене, СССР-ыште, тыге огыл.

Мемнан дене „калык ден армий ик тичмашым, ик ешым составлятлат. Армий дек калык могырым мемнан денысе гай любовный ден заботливый отношоний тӱняште уке. Мемнан дене армийым йӧратат, тудым пагалат, тудын верген заботитлат. Молан? Теве молан: пашазе ден кресаньык-шамыч тӱняште первой шкеныштын армийыштым создатленыт, кудо господа-шамычлан огыл, а ожнысо кул-шамычлан, ынде утаралтше пашазе ден кресаньык-шамычлан служитла.

Мемнан Йошкар Армийын вийжын источникше теве кушто" (Сталин).

Йошкар Армийын коло кокымшо идалыкшым— тиде славный пайремым Йошкар Армий ден Военно-Морской Флот ингунамсе деч коч виянгын да пенгыдемын вашлийынт. Нуно советский правительствын кеч могай заданийжымат шуктен кертыт.

Мемнан родина— единый цель да интерес дене кылдалтше мужественный, волевой да лӱддымӧ енг-шамычын элже. Мемнан калыкын историйже героизмын чапле примерже-шамыч дене темын. Мемнан калык Ворошилов йолташын образный выраженийже почеш воеватлен мошта веле огыл, но воеватлашат йӧрата.

Кидыш оружийым кучен родина верч, коммунизм верч, Сталин верч кучедалаш — Советский патриотын моткоч кугу честьше. Кучедалмаште подвиг-шамычым ышташ мемнан элыште миллион дене енг-шамыч, юный пионер-шамыч, пӧрʼенг ден ӱдрамаш-шамыч мечтатлат. Йошкар Армий ден Военно-Морской Флотын 22-шо идалыкше кечын, калыкын великий пайремже кечын красноармеец ден краснофлотец-шамыч веле огыл, командир ден политпашаенг-шамыч веле огыл, но заводлаште да колхозлаште, учреждений-лаште да научный институтлаште мирный паша дене занииматлыше-шамычат воинский присягын торжественный мутшо-шамычым повторитлат:

„Мый Пашазе-Кресаньык правительствын приказше почеш шкемын родинам— Советский Социалистический Республика-шамыч Союзым — аралаш шогалаш эре ямде улам да, Пашазе-Кресаньык Йошкар Армийын воинже лийын, мый, тушманым йӧршеш сеҥымашке шуашлан шке вӱремым да шке илышемым чаманыде, родиным мужественно, моштен, достоинство да честь дене аралаш тоатлем".

Еласал МТС ден „Смена" колхозым Трудового Красного Знамени орден дене наградитлыме

Ял озанлыкым нӧлталмаште выдающийся успех-шамычлан да Всесоюзный ял озанлык выставкын показательже-шамычым эртарен темымылан СССР Верховный Совет Президиумын Указше дене Кырык— Марий район Ахмыловский сельсовет „Смена" колхозым да Еласал машинно-тракторный станцийым Трудового Красного Знамени орден дене наградитлыме.

ЛЕНИНГРАДСКИЙ ВОЕННЫЙ ОКРУГ ШТАБЫН
ОПЕРАТИВНЫЙ СВОДКЫЖО-ШАМЫЧ

20 февраль мучко Карельский перешейкыште мемнан наступлений умбакыже успешно развиватлалтын. Мемнан часть-шамыч Койвисто (Бьорке) ола ден крепостьым налынат да Койвисто (Бьорке) полуостровым противник деч эрыктеныт. Шуко военный трофейым руалтен налме.

Фронтын моло участкылаштыже существенный нимат лийын огыл.

Мемнан авиаций противникын войскаже ден военный обʼектше-шамыч ваштареш успешный, активный боевой действийым ыштылын. Лийше воздушный бойлаште противникын 47 самолетшым волтен шумо.

* * *

21 февраль мучко фронтышто существенный нимат лийын огыл.

19 гыч 21 февраль марте мемнан войска-шамыч фронт мучко, тиде шотышто Койвисто крепость районышто, противникын 176 оборонительный укрепленный пунктшым, тиде шотышто 37 железобетонный артиллерийский сооруженийым налынат.

Мемнан авиаций противникын войскаже ден военный обʼектше-шамыч ваштареш активный боевой действийым ыштылын. Лийше воздушный бойлаште противникын 16 самолетшым волтен шумо.

* * *

22 февраль мучко фронтышто существенный нимат лийын огыл.

Карельский перешейкыште мемнан часть-шамыч, противникым чактарен, 21 оборонительный укрепленный пунктым, тиде шотышто 15 железобетонный артиллерийский сооруженийым налынат.

Виян поран лиймылан авиацийын действийже разведывательный чоҥештылмаш дене ограничитлалтын.

Детский хорым организоватлыме

Куракино средний школа пелен детский хорым организоватлыме. Тиде хорышто 70 тунемше участвоватла. Хорым учительница В.Г. Пирогова йолташ вуйлата.

Кызыт Йошкар Армийлан 22 идалык темме кечылан „О герое пограничнике", „Партизан Железняк". „Казачья песня", „Хасанская ночь", Три танкиста", „Конармейская", „Если завтра война" да моло муро-шамычымат ямдылыме. Тунемше-шамыч Йошкар Армий кечым кугу куанымаш дене пайремлышт.

Яковлев Ваня.
Прааньга район.

Йошкар Армийын XXII идалыкшым сайын вашлийыч

Йошкар Армий ден Военно-Морской Флотын XXII идалыкшым Кой-Сола НСШ-ште (Шернур район) тунемше-шамыч сайын вашлийынт. Тиде кечылаште драмкружок „Родина верч" пьесым шындыш, хоровой кружок Йошкар Армий нерген муро-шамычым исполнятлыш.

Ятыр тунемше - шамыч оборонный значоклан нормым сдатленыт. Кодшо кечылаште 20 енг ГСО, 30 енг ПВХО да тынарынак ВС значоклан нормым сдатлышт.

КОК ИМННЬЫМ ОНЧЕН КУШТЕН

„Первой март" колхозын (Ронго район) конюхшо С. Иванов йолташ Йошкар Армийлан кок имньым ончен куштен.

Кызыт Иванов йолташ 6 имньым пукша. Шошо агалан сай упитанностян имньым пукшен лукташ обязательствым налын. **И.**

85

ПЕРВИЧНЫЙ ПАРТИЙНЫЙ ОРГАНИЗАЦИЙ-ШАМЫЧЫН ОТЧЕТНО-САЙЛЫМАШ ПОГЫНЫМАШЫШТ

ТУНЕММЫН КАЧЕСТВЫЖЕ ВЕРЧ КУЧЕДАЛАШ

Марийский ял озанлык техникумысо партийный организацийын отчетно-сайлымаш погынымашыже 16 февральыште эртыш. Погынышо-шамыч партийный организацийын пашаже нерген партбюро секретарь Тойметов йолташын отчетный докладшым колыштыч.

Отчет гыч коеш, что техникумысо партийный организаций отчетный жапыште шуко пашам ыштен. Техникумышто учебно-воспитательный паша ятырак саемын. Партийный организацийын кушмашыжат изиак огыл: 1939 ий октябрь тылзе гыч 7 комсомолецым партийыш передаватлыме.

Студент-шамыч ВКП(б) историйым учебный программа почеш тунемыт. Партийыш кандидатлан приниматлыме комсомолец-шамыч тунеммаште сай примерым ончыктат. Теве В. Минеев, тыгак Н. Поздеев да молат тунеммаште ударник улыт. Нуно общественный пашаштат активно участвоватлат.

Но але студент-шамыч коклаште учебно-воспитательный пашам сайланак шотлаш ок лий. Пренийыште выступатлыше-шамыч Артемьев, Соколов, Волков, Сизова, Леухина да моло партийный бюром да тудын секретаръжым учебно-воспитательный пашам сайын организоватлыдымыштлан чот критиковатлышт. Теве преподаватель Шулепов йолташ студент-шамычлан начар ямдылыме материалым преподноситлен, а студент-шамычын успеваемостьыштым аклымашке тудо шаблонно онча.

Пренийыште выступатлыше-шамыч моло ситыдымашымат ончыктышт да тунеммаште кӱкшӧ качество верч кучедалаш кӱлмӧ нерген пенгыдын каласышт.

Мих. Толстухин, В. А. Яковлев.

СИТЫДЫМАШЫМ КОРАНГДЫМАН

Госбанкын марийский конторжо пеленсе партийный организацийын 21—22 февральыште эртыше отчетно-сайлымаш погынымашыже комсомольский организацийын пашажлан поснак кугу вниманийым обратитлыш. Парторганизацийын секретарьже А. И. Сизов йолташ шке отчетный докладыштыже „комсомольский организаций, пытартыш жапыште, шке пашажым икмыняр саемден" манын палемдыш. Отчетный жапыште партийный организаций 7 комсомолецым ВКП(б) членыш кандидатлан да 2 комсомолецым ВКП(б) членыш приниматлен.

Комсомолец-шамыч кокла гыч руководящий пашашке 14 еҥым видвигатлыме. Теве комсомолка З. Соловьева йолташым курьерка гыч счетоводлан выдвигатлыме ыле. счетовод пашам тудо сайын освоитлен. Шукерте огыл тудым бухгалтерлан выдвигатлыме.

Партийный погынымаш тидын дене пырля комсомольский организацийын ятыр ситыдымашыжым тӱжвак лукто. Утларакшым комсомольский организаций агитационно-массовый пашаште начар полша. Список почеш 10 комсомолец агитаторлан шотлалтыт, но нуно местный Советлашке сайлымаш деч вара ик беседымат эртарен огытыл. Партийный организаций я т ы р г а н а н и н е с и т ы д ы м а ш-шамычым тӧрлаташ шӱден гынат, комсомольский организаций нимогай мерымат приниматлен огыл.

Отчетно-сайлымаш погынымаш комсомольский организацийын пашажым решительно саемдышаш манын решенийышке возыш.

В. Борисов.

Отчетно-сайлымаш погынымаш ситыдымаш-шамычым тӱжвак лукто

21 февральыште Марийский АССР Наркомторг пеленсе первичный партийный организацийыште кугу активность да организованность дене отчетно-сайлымаш погынымаш эртыш. Погынымаште тиде парторганизацийыште шогышо коммунист-шамыч чыланат участвоватленыт.

Отчетный доклад деч вара оживленный прений тӱҥале. Коммунист-шамыч чыланат пренийыште выступатлышт. Нуно пашаште лийше ситыдымаш-шамычым смело критиковатлышт да умбакыжым пашам саемдашлан шергакан предложений-шамычым ыштышт.

Отчетный доклад гыч да выступлений-шамыч гыч пале лие, что партийный организацийым создатлымылан шуко жап ок лий гынат, тиде организаций пашам шагал огыл ыштен.

К о м м у н и с т-шамыч „ВКП(б) историй краткий курсын" светыш лекмекыжак тудым кугу желаний дене изучатлаш пижыныт. Посна коммунист-шамыч: Павловский, Полетаев, моло йолташ-шамычат партий историйым учебник почеш изучатлен пытареныт да первоисточник-шамычым кучылтын, келгын изучатлаш пижыныт. Игнатьев, Метрусов йолташ-шамыч ВКП(б) историйын XI главажым изучатлат. Но але посна коммунист-шамыч шке политический шинчымашыштым нӧлталшаш верч шагал тыршат.

Отчетно-сайлымаш погынымаш партийный организацийын у составшылан, тошто составын пашаштыже улшо ситыдымаш-шамычым ушыш налын, пашам куатлын, партийный ден непартийный большевик-шамычын полезный тӱҥалмыштым поддержатлен ышташ кӱштен.

Ал. Герасимов.

СССР Оборона Калык Комиссар, Советский Союзын маршалже К. Е. Ворошилов йолташ имне ӱмбалне.

Ленин ден Сталин—Йошкар Армийын организаторжо да строительже-шамыч

Сеҥаш лийдыме Йошкар Армийын знамяже-шамыч нигунам пытыдыме чап дене леведалтыныт.

Советский властьым создатлыме первый ийлаште Йошкар Армийын оружийжын грозный вийжым белогвардеец да интервент-шамыч шке ӱмбаланышт испытатленыт. Тиде оружийын грозный вийже меммнан советский пакчашкына сӧсна нерыштым чыкаш тӧчышӧ японский самурай-шамычым Хасан ер воктене да Халхин-Гол районышто шырпын шалатен. Шукерте огыл, Западный Украина ден Западный Белоруссийыште шкенан иза-шольо-шамычым панский гнет гыч утарымаште Йошкар Армийын куатле вийже рашак ончыкталте; тиде вий кызыт, финский калыклан полшымаште, эшеат раш ончыкталтеш.

Нимо денат чактараш лийдыме куатле виян Йошкар Армийым гениальный революционный вождь-шамыч Ленин ден Сталин организоватленыт да эн ончыл военный техника дене вооружатленыт. Граждански война жапыште интервент да белогвардеец-шамыч ваштареш Йошкар Армийын кучедалмашыжын высший руководствыжым Ленин ден Сталин шкеак илышыш пуртен шогеныт. Фронтын эн неле верлашкыже положенийым тӧрлашлан Ленин эреак Сталинын колтен. Царицынште, Восточный фронтышто, Юденичын бандыже-шамыч деч Петроградым аралымаште, Деникинын „добровольческий" армийжым шалатымаште, врангелевский фронтышто — чыла вере Сталин йолташ партийын эн ответственный поручений-же-шамычым илышыш пуртен, тушман-шамыч ваштареш кучедалмаште сеҥымашым ыштен.

Белогвардейщина ваштареш кучедалаш красноармейский часть-шамычым колтен, нунын боеспособностьыштым нӧлтен, Сталин йолташ ту жапыштак противникын кеч могай ишымашыжымат чактарен кертше у да у войсковой соединений-шамычым создатлен.

Владимир Ильич колымеке, Йошкар Армий ден Военно-Морской Флотын куатыштым чоткыдемдашлан, Ленинын шӱгар ӱмбалне, калык-шамычын вождьшо Сталин йолташ клятвым пуэн да социалистический государствын вооруженый вийже нерген эреак тыршен шога. Тачысе кечылан меммнан Йошкар Армий ден Военно-Морской Флот нимо денат сеҥаш лийдыме куатле вий лийыныт, да нуно ончыко сенген каяме корн шышт кеч могай шучко тушманымат лаштыртат.

Советский Союзын геройжо Д. Левченкон статьяже гыч.

Шукерте огыл Марийский ял озанлык техникум пеленсе партийный организацийын отчетно-сайлымаш погынымашыже эртыш. Снимкыште: погынымашын общий виде.

Первоклассный стрелок

Бурцева Евфалия 1918 ийыште Марпосад олаш (Чувашский АССР) шочын. Ленинский комсомол радамыш 1936 ийыште пурен. 1937 ийыште Марпосадский лесной техникумым тунем кытарымекше, тудым Омский областыш паша ышташ колтеныт. Тушто механизированный лесопунктышто чодра ямдылыше мастерлан ик ий пашам ыштен. Вара тушечын 1938 ийыште Поволжский лесотехнический институтыш тунемаш толын. Кызыт тудо механизаций отделенийын кокымшо курсыштыжо чыла предмет денат отлично тунемеш. Ныл оборонный значоклан нормым сдатлен.

Тунеммаш деч посна, тудо общественный пашаштат активно участвоватла. Институт пелене ОСО советыште, профкомын ревкомиссийыштыже да факультетский профбюрон членжылан пашам ышта.

Бурцева йолташ ПВХО инструкторлан да первоклассный стрелоклан нормым сдатлен. Йошкар Армийлан 22 идалык темме кечылан тудо I ступень ВС дене 20 значкистым да 3 первоклассный стрелокым ямдылымаште активно полшен.

Тиддеч посна, Бурцева йолташ городской соревнованийлаште, индеш республика гыч погынышо ворошиловский стрелок-шамычын соревнованийыште участвоватлен.

— Мый ончыкыжат,—манеш Бурцева йолташ,—оборонный пашам эше сайын тунемаш тӱҥалам. Ыштен шуктымо пашамым чоткыдемдаш уло вием пыштен тыршем. Оборонный пашам сайын тунемаш да чыла дисциплина дене отлично тунемаш — кажне рвезе еҥын почетный задачыже.

Ш. М. Булат.

Максим Горький лӱмеш Поволжский лесотехнический институтын студенткаже Е. А. Бурцева йолташ. Тудо первый класс стрелок лӱмым налын.

Йошкар-Ола городской милицийын пашаеҥже—комсомолец-шамыч (шола гыч пурлашке): Д. А. Долгушев—Халкин-Гол районышто (МНР) самурай-шамыч ваштареш кучедалмаште участвоватлен. С. П. Косолапов—Хасан ер районышто кучедалмаште участвоватлен. П. А. Матвеев—Халкин-Гол районышто кучедалмаште участвоватлен. Фото А. Овечкинын.

Кастене

(О Ч Е Р К)

Йӱштӧ мардеж шыдын шӱшкен, пургыжым тӱргыктен, лупшен эрта. Ола уремыште я трамвайын йонгымо йӱкшӧ, я автомашинын магыралмыже гына шокта. Умбачын мардеж почеш завод-шамычын лӱшкымышт толеш, я шыплана. Кугу ола шкенжын тӱжем электрический шинчаж дене йӱдым волгалтарен, чолгыж онча. Волгыдо, но йӱштӧ. Тыгай йӱштӧ кастене ола уремыште калык шагал коштеш. Садлан еҥ йӱк шагал.

Олан ик тӱр уремыштыже кумдан шарлалтше, кугу кӱ зданий-шамыч шинчат. Тушеч уремышке тӱшкан мурымо весела муро, тӱрлӧ музыка сем йонген лектеш. Тыште красноармеец-шамыч илат.

Лудшо йолташем, ала тыят мемнан казармыш пурен ончалнет? Конечно, мый ваштареш омыл, мемнан боец-шамыч граждан-шамычым куанен вашлийыт. Ну мо, пурена.

Волгыдо зал. Вождь-шамычын портретышт, лозунг да боевой ден политический подготовкышто сеҥымашым ончыктышо показатель-шамыч пырдыж кумдыкеш вераҥыныт.

О, лудшо йолташем, ме тый денет варашырак кодынна: боец-шамычын вечерышт шукертак тӱҥалын улмаш. Ужат, нуно могай весела улыт. Боец ден командир-шамыч яндар ужар гимнастеркым, канде суконный брюкым чиеныт, кенеташте посна еҥым ог пале, нуно чылан ик еҥ гай веле койыт. Йолыштышт йылгыжше кем.

— Ынде Казаринов йолташ гармоньжым шуялта, а ме „Три танкиста" мурым тӱҥалына,—пеҥгыде капкылан, тулшол гай чурийан самырык боец пелештыш. Гармонист эркын гармоньжым шупшыльо, парняже гармонь клавиш мучко лисын модеш. Палыме мелодий яндарын йонга. Кӱкшӧ капан Лазарев мурым тӱҥале:

„На границе тучи ходят хмуро,
Край суровый тишиной об'ят..."

Боец-шамычын мурышт тыглай огыл, ала могай вдохновенный чувствым тарватен йонга, чурийыштат напряженно, шонышын коеш. Муро тыплана. Зал покшек весела боец лектеш. Шинчаж дене йырже ончалын, декламироватлаш тӱҥалеш. Шып, шып. Чылан колыштыт, пуйто залыште декламатор шкет гына; уке, тудо шкежат залыштыла ок чуч, ала кушто Кавказ курыкышто шога.

„Когда, с глухим сливаясь гулом,
Предтеча бури гром гремел,
Как часто пленник над аулом
Недвижим на горе сидел...
У ног его дымились тучи..."

Ик боец ок чыте:

— О, Вася тиде Пушкинын „Кавказский пленникшым" декламироватла вет!..

— Тш-ш. Конечно, тудо поэма,—манын йолташыже эше внимательно колыштеш.

Декламаторын йӱкшӧ боец-шамыч ончылно яра мут ора огыл, а Кавказ курыкыш, шӱдӧ ий ожнысо илышыш савырна. Сӱрет почеш сӱрет, событий, чытымаш...

Декламатор ойлен пытарыш. Кӱдырчӧ гай аплодисмент пулеметла писын талышнен лӱшка.

— Пушкин мемнан боец-шамыч денат шӱмыштӧ келгын ила,— манеш Иванов.

Икте почеш вес боец-шамыч зал покшеке лектыт, декламироватлат, мыскарам ойлат, мурат да куштал-тенат ончыктат. Советский элын тӱрлӧ крайже гыч толшо, тӱрлӧ калык гыч улшо боец-шамычын кунар шуко, тӱрлӧ талантыштым ужат, но чылаштынат иктым—чапле илышлан куанымым шижат. Весела молодежь! Теве Кавказ урлык—армян, грузин-шамыч курык орелла писын куштат, лап шинчын, кынер вуйыштым пулвуешышт перкален, мардеж семын шке йырышт савырнат. Чӱчкыдын йолыштым перкален, оҥыштым гордо виктарен кушталтат.

Эрла выходной, садлан моло комнатлаштат—муро, куштымаш, куанен воштылмаш...

Теве тыште туркмен ден узбек боец-шамыч йыр круг ден шогалын, шкеныштын бойкий куштымо мурыштым мурат. Ик боец-узбек сюняй [1]) дене куштымо мурым шокта, молышт—„Асса-асса—асса!"—манын совым кырат, южышт—„Оп—оп оп!" — манын муралтат. Куштымо сем дене барабаным перат. А куштышо армян кидым кок велке шаралтен, чоҥештымыла тайныштын, йыр ончыштын чӱчкалта.

Куштымо почеш адакат тӱшкан мурымаш йонгалтеш, адакат мыскара.

Шоналтет да, ӧрат: южо боец-шамычышт кужу, нелэ походыш коштын толыныт велэ гынат, нимогай нойымашым огыт шиж. „Могай энергичный, виян, боевой да весела молодежь!"—манын шоналтыде, нунын дене пырля веселитлыде нигузеат от чыте.

Тыге веселый кас пел йӱд марте шуйна. 11 шагатлан гына командирын—строиться!—манын кычкыралмешкыже музыка ден мурын сылне семышт йонгат.

Н. И. Очетов.

Февраль 1940 ий.

[1]) Сюняй—узбек, туркмен-шамычын пуалтен шуктыма (пуч гай) музыкальный инструментышт.

Фронт гыч серыш

Тиде серыш
  почта дене ок кай,
Тиде серыш
  шӱм-влак гоч мия.
Мынь ручкам—
  тачеш винтовка,
Ший перамже—штык!
  Пеш сай воза!
Ме чернилым
  она кучылт йӧршын:
Белофиннын вӱр ден
  ош лумеш
Возена тӱшкан
  шкенан сеҥымашым,
Тудым историй
  ок ӱшт курымеш!
Ме арам она мод
  еҥ вӱр дене,
Нуно шке
  кычальыч вуйыштлан:
Мемнан мландым
  шонышт Урал деке
Налаш пӱчкын шканышт.
  Тыгайлан
Пуэна ме
  кеч кунам отпорым,
Мемнан Армий—
  эн виян.
Колтена почкен ме
  орлык-ойгым,
Пусть Финляндий
  илыже ласкан!
Колышт тый, элем!
  Мый тыйын эргыч—
Ленин—Сталин
  тукым гыч улам.
Ом чамане илышемым
  эл верч,
Мый геройла талын
  кредалам.
Белофинн-влак дене
  кредалмаште
Камбозеш гын
  винтовка кид гычем,
Вес йолташ-влак
  огыт мучыштаре,
Шуктат сайын ӱчым
  мынь верчем.

Мирон Чойн.

—*— —*—

12 еҥ нормым сдатлыш

Шукерте огыл Маргостипографийысе пашазе-шамыч ПВХО значоклан нормо сдатлымашым эртарышт. Нормым 12 еҥ „хорошо" отметка дене сдатлыш.

Н. С. Потапов.

Йошкар Армийын боецше-шамыч военный о к р у г ы н партказинетыштыже занимат-лат.

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА

Китайыште военный действий-шамыч

Южный Китайыште

Гуанси провинцийын южный ужашыштыже, Наньинский секторышто, 21 февральыште китайский ден японский войска-шамыч коклаште бой каен шоген. Наньнин - Циньчжоуский шоссеште китайский часть-шамыч Сяодуным налыныт.

Центральный Китайыште

Хубэй провинцийын юго-восточный ужашыштыже, Туншынь секторышто, китайский войска-шамыч японский войска-шамычын атакыштым успешно чактареныт. Хубэй провинцийын северный ужашыштыже, Сойчжоу секторышто, китайский войска-шамыч японский позиций-шамыч ваштареш успех дене пытыше икмыняр кугу огыл атакым ыштеныт. Аньхуэй провинцийын юго западный ужашыштыже, Дунлю районышто, кодшо кечылаште китайский артиллерий куд японский транспортым лўйкален, нылытшым локтылыныт.

Северный Китайыште

„Шеньчжоужибао" газета тыге воза: 19 февральыште китайский партизан-шамыч Миньтоугоушто (Бейпин лишне улшо известный угольный центр) японский гарнизоным атаковатленыт. Китаец-шамыч, шўдö утла японский солдатым пуштын, олам налыныт.

22 февраль. (ТАСС).

Рубеж вес велне

Тартушто (Эстония) кодшо кечылаште советский книга-шамыч ден А. Кравченкон графикше-шамыч выставка петырнен. Арня жапыште выставкыш 5 тўжем наре ең ончаш толын.

* * *

19 февральыште Белградыште белградский трамвайын 600 вагоновожатыйже да кондукторжо забастовкым увертарен. Забастовка трамвайщик - шамычын пашадарышт гыч у государственный налогым кучен кодымылан тўҥалын. Забастовщик-шамыч погынымашым ыштеныт, кудым полиций распуститлен. Шуко еҥым арестоватлыме.

* * *

12 февральыште Турцийыште Кайсери районышто мланде чытырналтмаш лийын. 4 ял йöршеш шаланен. 40 еҥ колен да 20 еҥ сусырген.

ТРАХОМА ВАШТАРЕШ ВИЯН КУЧЕДАЛЫТ

Е. Н. Пичушкина ден Е. П. Вшивцева йолташ-шамыч 1939 ийыште МАССР Наркомздрав пеленсе трахоматозный сестра-шамычым ямдылыме 3 тылзаш курсым тунем лектыч. Нуным когыньыштымат Шернур райздрав Нижне-Кугенгерский сельсоветыш паша ышташ колтышт.

Пичушкина Екатерина „У Марий ял" колхоз пеленсе да Вшивцева Екатерина „У койсола" колхоз келенсе трахоматозный пунктышто пашам ыштат. Нуно первый кече гычак шке пашаштым образцово шынденыт. Трахоматозный пунктыш культурный тўсым пуртеныт. Чыла трахоман еҥ-шамычым учетыш налыныт да тунамак эмлаш пижыныт. Куд тылзе коклаште Пичушкина йолташ 26 трахоман еҥым да Вшивцева йолташ 29 еҥым йöршеш эмлен шуктеныт, нуным таза шинчаным ыштеныт.

Тугак нуно колхозлашке посна еҥ-шамыч дек мият, массылан трахомын осал чер улмыжо нерген умылтарат.

Шукерте огыл, пашам честно ыштымыштлан, трахома чер ваштареш активно кучедалмыштлан Марийский АССР Наркомздрав Пичушкина ден Вшивцева йолташ-шамычым 100 теҥге гыч окса дене премироватлыш.

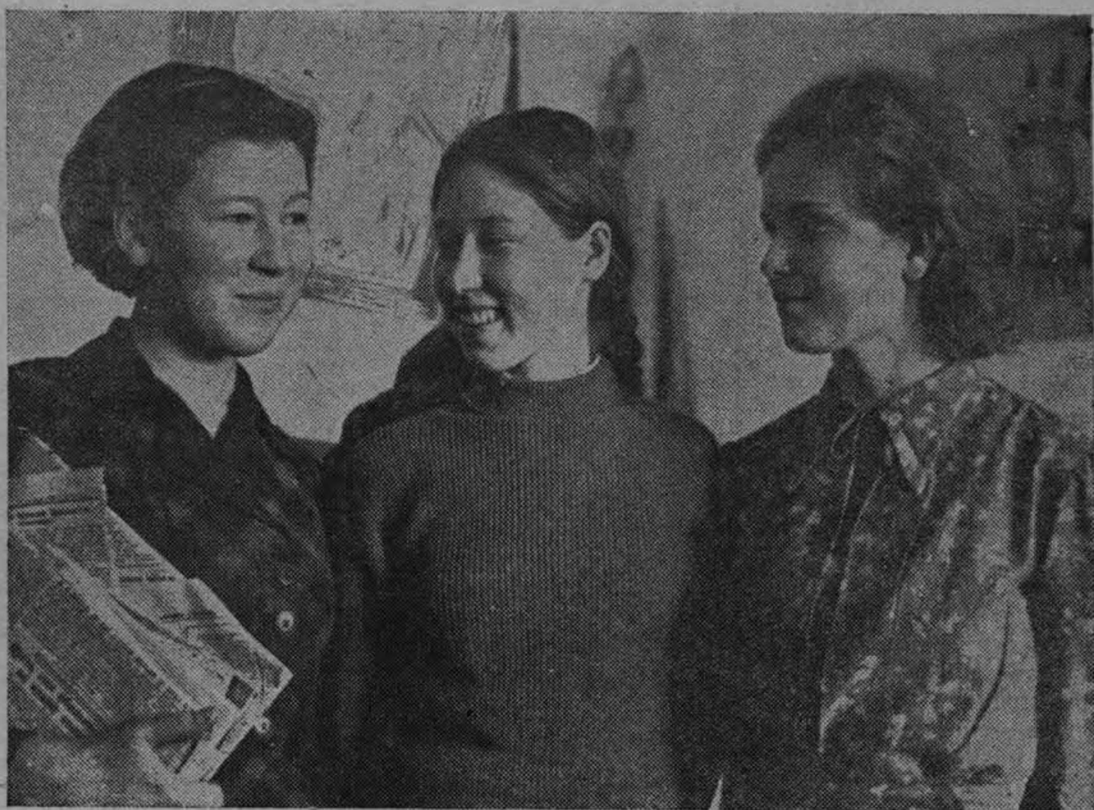
Айдемын тазалыкшылан кугу экшыкым ыштыше осал чер—трахома ваштареш эшеат виянрак кучедалаш нуно шке ўмбакышт обязательствым налыныт.

М. Яныш.

Акушерка—общественница

Ятыр комсомолец-шамыч производственный паша дене пырля кугу общественный пашам шуктен толыт. Теве Кужмарий больницыште (Роҥго район) комсомолка—акушерка Славина кугу куанымаш дене общественный пашам шуктен толеш. Тудо „Пульс" пырдыж газетым редактироватла, агитатор, ГСО кружок руководитель. Славина йолташ паша деч кораҥмашыже уке.

Булыгин.

Йошкар Оласе 6 № средний школын 10 „Б" классыштыже тунемше отличница-шамыч: Наташа Суворова, Рита Королева, Лиза Сенникова Нуно кумыгынат Центральный ДТС-ын эртарыме юный химик-шамычын Шверник лўмеш 1 всесоюзный олимпиадыште участвоватленыт да ончыл верыш лектыныт. Фото М. Чуршуковын.

Кўкшö урожай верч

Колхозым организоватлыме деч вара Кугу-Мушко ялын (Сернур район) тўсыжö йöршеш вашталтын. „Чевер Ўжара" колхоз кечын кушкеш, ончыко кая. Тиде колхоз 64 имньылан кок конный дворым, кинде опташ кок складым, мардеж вакшым, льносушилкым строитлен. 1937 ийыште колхоз пелен начальный школым почмо. Школа ыштымаште „Чевер Ўжара" колхоз пеш кугу полышым пуэн.

Колхозын молочно-товарный ферма ден овце-товарный фермыже уло. Тиде ферма кодшо ийыште 5000 теҥге доходым пуэн.

Колхоз ий еда кўкшö урожайым налеш. 1939 ийыште кажне гектар гыч пырчан культурым 10 центнер дене, а посна участкыла гыч тылечат утла налын.

Тений кўкшö урожайым налшаш верч колхоз эше виян кучедалеш, тўрлö агромероприятийым эртара. Пасушко терысым шуко луктмо, колхозник-шамыч агротехникым да ял озанлык передовик шамычын опытыштым изучатлат. Шошо агалан ямдылалтмаш пашамат сайын шындыме. Кызыт ўдышаш урлыкашым сортироватлен кукшо верыш оптымо. Йошкар-Ола гыч минеральный удобренийым шупшыктат. 3 тонн ломыжым погымо.

Тений ўдымаш чыла рядовой сев дене эртаралтшаш. Тидлан 4 сеялкым сай качество дене ремонтироватлен ямдылыме. Тыгак моло инвентарят ямде.

Колхоз тений 4 гектареш кок-сагызым ўда да 2 гектареш пакча саскам шында. Ўдышашлан эн сай участкым ойырымо.

Ф. Шабердин.

СОРЕВНОВАНИЙЫШ УШНЕНЫТ

Социалистический соревнований пашаште сеҥымашым обеспечитла. Сандене „15 лет Октября" колхозат (Кужеҥер район) „У пеледыш" да „Трактор" колхоз дене (тиде районак) тений 100 пудан урожайым налшаш верч соревноватла.

„15 лет Октября" колхоз шошо агалан тўрыс ямдылалт шуын. Ўдышаш пырчым триер дене сортироватлыме. Агроплан почеш пасушко 200 тонн терысым, 250 тонн торфым шупшыктымо.

Комсомолец-шамыч шошо агалан ямдылалтмаште колхозлан эреак полшен шогенытъ. Теве комсомолец Л. М. Березин йолташ шкетын 24 центнер ломыжым поген. Тыгак моло удобренийымат виян ямдылат.

А. Г. Березин.

КОМСОМОЛЫШ ПУРАТ

Кузнеч неполный средний школышто (У-Тор'ял район) тунемме ий тўҥалтыште улыжат 5 комсомолец веле ыле. Пытартыш жапыште несоюзный молодежь коклаште политико-воспитательный пашам сайын шындыме дене комсомольский организаций 22 еҥым шумеш кушкын. Кызыт адак 5 тунемше отличник комсомолыш пурен. Комсомольский собраний план почеш, регулярно эрталтеш.

КОЛХОЗЛАН ПОЛШЫМАН

„Дружба" ден „Нолькў" колхоз - шамыч (Кужеҥер район) шошо агалан ямдылалтмаште путырак шеҥгелан кодыт.

„Дружба" колхозышто таче марте ял озанлык машина ден инвентарым ремонтироватлаш тўҥалме огыл. Орава, плуг лум йымалне кият.

Удобренийымат ситышын ямдылыме огыл. Терысым шупшыктымо нерген шоналтенат огытыл, ломыжым улыжат 7 центнерым веле погымо.

„Нолькў" колхоз пеленсе первичный комсомольский организацият (секретарь В. И. Иванов) колхозлан шошо агалан ямдылалтмаште нимогай полышым огеш пу. Садланак вет тиде колхозышто ял озанлык машина ден инвентарым ремонтироватлымаш пеш эркын кая, местный удобрений ок погалт.

Колхозласе комсомольский организаций - шамыч шошо агалан ямдылалтмаште шке колхозыштлан кугу полшым оказатлышаш улыт.

Д. Кориш.

Шошо агалан начар ямдылалтыт

„Первый март" колхоз (Роҥго район) пасушко ик воз терысымат луктын огыл, ломыжым да кайык терысым огыт пого, урлыкаш ямдылымашат пеш начар. Имне-шамычым сайын огыт ончо. Тиде колхозлан комсомольский организаций шошо агалан ямдылалтмаште практический полшым пумаш уке.

В. М. Семенов.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИЙ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комнат № 69—70, телефон № 90.
Упол. Главлита МАССР А—177. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.